

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 189/2508

ธนาคารแห่งประเทศไทยที่ ๑ กระทรวงการคลังที่ ๒ โจทก์ นายโชติ คุณะเกษมจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 420, พ.ร.บ.ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 มาตรา 25, พ.ร.บ.เงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 26, พ.ร.บ.เงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 27, พ.ร.บ.เงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 28, พ.ร.บ.เงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 29, พ.ร.บ.เงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 33

ย่อ / หลักกฎหมาย

ทุนสำรองเงินตรานั้นเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับมอบจากกระทรวงการคลังไปแล้ว ย่อมอยู่ในอำนาจหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยเฉพาะที่จะรักษาไว้และนำไปใช้จ่ายได้ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ หาได้เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงการคลังไม่ ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงหาอำนาจที่จะฟ้องเรียกเงินนี้คืนจากผู้ที่ถูกกล่าวหาว่านำไปใช้จ่ายโดยมิชอบ ไม่ คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติในระหว่างปฏิวัติซึ่งยังมิได้มีการจัดตั้งคณะรัฐบาล ย่อมเป็นคำสั่งที่มีผลบังคับเด็ดขาดในทางบริหาร ฉะนั้นการที่จำเลยในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติในการทำสัญญาจ้างพิมพ์ธนบัตรกับบริษัทต่างประเทศ และจ่ายเงินล่วงหน้าไปโดยไม่ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยก็ตาม มติของคณะกรรมการดังกล่าวหาอาจลบล้างคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติไม่ ที่จำเลยปฏิบัติไปตามคำสั่งนั้นจึงมิใช่เป็นการผิดกฎหมายอันจะถือว่าเป็นการละเมิดแต่อย่างใด

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยในขณะดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ดำเนินการจ้างพิมพ์ธนบัตรและสั่งจ่ายเงินราคาธนบัตรฝัาฝืนมติของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยและฝัาฝืนมติของคณะรัฐมนตรี เป็นกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ผิดกฎหมายทำให้โจทก์เสียหาย ขอให้ศาลบังคับจำเลยชดใช้เงิน ๗๑๔,๒๘๕.๙๙ บาทแก่โจทก์รวมทั้งดอกเบี้ย จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำการอันเป็นผิดกฎหมายแต่อย่างใด จึงไม่ต้องรับผิดเพื่อละเมิด พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่า โจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบใช้คืนเงินที่จำเลยในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำไว้กับบริษัทซีโคล เป็นเงินผลประโยชน์ของทุนสำรองเงินตรา ซึ่งได้มอบให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยและฝากอยู่ที่ธนาคารเฟเดอรัล รีเซิร์ฟแห่งนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ทุนสำรองเงินตรานี้ พ.ร.บ.ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๔๘๕ ได้บัญญัติให้มอบแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งตามประกาศกระทรวงการคลังก็ปรากฏว่าทุนสำรองเงินตรานี้ได้มอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยไปแล้ว จึงพ้นจากความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง และเมื่อได้พิเคราะห์บทบัญญัติพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.๒๕๐๑ มาตรา ๒๖, ๒๗ และ ๒๘ แล้ว ย่อมจะเห็นได้ว่าทุนสำรองเงินตรานั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่จะต้องรักษาและเป็นสินทรัพย์ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะต้องกันไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากสินทรัพย์อื่น ๆ และจะนำไปใช้จ่ายได้ก็เฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หาได้เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงการคลังไม่ เมื่อจำนวนเงินที่โจทก์ฟ้องให้จำเลยใช้คืนในคดีนี้เป็นเงินผลประโยชน์อันเกิดจากทุนสำรองเงินตรา ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะเรียกร้องเงินราย

นี่คือนจากจำเลยก็คือธนาคารแห่งประเทศไทย โจทก์ที่ ๑ หาใช้กระทรวงการคลัง โจทก์ที่ ๒ ไม่ ข้อที่ โจทก์ก็ถือว่า จำเลยจะต้องรับผิดชอบละเมิดนั้น เห็นว่าโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงให้เห็นได้ว่าจำเลยได้รับอามิสสินจ้าง จึงไม่มีทางจะมารับฟังว่าจำเลยได้รับอามิสสินจ้างดังที่โจทก์อ้าง นอกจากนี้จำเลยในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับคำสั่งจากหัวหน้าคณะปฏิวัติให้ มีอำนาจเต็มในการพิจารณาทำสัญญาจ้างพิมพ์ธนบัตรกับบริษัทซีโคล คำสั่งนี้เป็นคำสั่งในระหว่าง ปฏิวัติและยังมิได้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี จึงย่อมเป็นคำสั่งที่มีผลบังคับเด็ดขาดในทางบริหาร เมื่อ จำเลยได้รับคำสั่งให้ มีอำนาจเต็มในการทำสัญญาขายนี้ แม้จะถือว่าเรื่องพิมพ์ธนบัตรจำเลยจะต้อง เสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยเสียก่อนตามมติคณะกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทยดังที่โจทก์กล่าวอ้าง ก็เห็นว่ามติของคณะกรรมการหาอาจบล้างคำสั่ง ของหัวหน้าคณะปฏิวัติไม่ การที่จำเลยปฏิบัติไปตามคำสั่งนั้น จึงมิใช่เป็นการผิดกฎหมายอันจะ เข้าชั้นเป็นการละเมิดได้แต่อย่างใด ฉะนั้นที่จำเลยจ่ายเงินล่วงหน้าให้บริษัทซีโคลไปตาม สัญญาจ้างพิมพ์ธนบัตรจึงเป็นการจ่ายที่ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โจทก์จึงไม่มี สิทธิเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบละเมิดได้ พิพากษายืน

องค์คณะ

ประกอบ หุตะสิงห์ · สนิท สุมาวงศ์ · มณี ชุตินวงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/189/2508>